

Sümerbank kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 11/VI/1933 - Sayı : 2424)

No.
2262

Kabul tarihi
3 - VI - 1933

BİRİNCİ MADDE — Alelûmum sanayi işlerle ve bankacılık muameleleriyle iştiğal etmek ve merkezi Ankarada olmak üzere «Sümerbank» namile bir banka teşkil edilmiştir. Bu banka hükmî şahsiyeti haiz olup bütün muamelelerinde bu kanun ve hususî ve ticarî haklar hükümlerine tâbidir.

İKİNCİ MADDE — Sümerbankın iştiğal mevzularının başlıcaları aşağıda yazılmıştır:

A) Devlet sanayi ofisinden devralacağı fabrikaları işletmek ve hususî sanayi müesseselerindeki Devlet iştirâk hisselerini ticaret kanunu hükümlerine göre idare etmek;

B) Hususî kanunlarla verilmiş salâhiyetlere istinaden yapılacak fabrikalar hariç olmak üzere Devlet sermayesile vücade getirilecek bütün sınaî müesseselerin etüt ve projelerini hazırlamak ve bunları tesis ve idare eylemek;

C) Teessüsleri veya tevsileri memleket için iktisaden verimli olan sanayi işlerine sermayesinin müsaadesi nisbetinde iştirak veya yardım etmek.

Ehemiyyetleri itibarile alelûmum sanayi işleri şu suretle sıralanır:

1) Ana iptidaî maddeleri memlekette yetişen ve henüz istihsal miktarı istihlâkı karşılâyamayan sanayi,

2) Ham ihracat mallarını mamul veya kısmen mamul hale koyarak kıymetlen-diren ve sürümünü kolaylaştıran sanayi,

3) Mamulâtı memleket dahilinde büyük mikyasta istihlâk olunan ve ham iptidaî maddeleri henüz memlekette yetiştirilmemekle beraber teessüsleri halinde iptidaî maddelerinin de memlekette yetiştirilmesi mümkün olan sanayi,

4) Ham iptidaî maddeleri memlekette bulunmadığı gibi yetiştirilmesi de kabil olmayan fakat imal safhalarının memlekete temin edeceği faydalar ehemmiyetli miktara balığ olan sanayi,

D) Memlekete ve kendi fabrikalarına lüzumu olan usta ve işçileri yetiştirmek üzere mektepler açmak ve sanayi mühendis ve mütehassıslarını yetiştirmek için dahildeki yüksek mekteplerde talebe okutmak veya bu maksatla İktisat vekâletince açılacak mekteplere yardım etmek ve ecnebi memleketlere talebe ve stajiyer göndermek;

E) Sanayi müesseselerine kredi temin etmek ve alelûmum bankacılık işlerini yapmak;

F) Millî sanayiinin inkişaf tedbirlerini aramak ve gerek bu hususta gerek İktisat vekâletince tetkik için bankaya verilecek mevzular hakkında mütalea beyan etmek.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Devlet sanayi ofisi ve Türkiye sanayi kredi bankası teşkili hakkındaki 2058 ve 2064 numaralı kanunlar mülğadır. Bu müesseselerin bütün mevcut ve matlupları ve hukuk ve vccibeleri Sümerbanka intikal eder.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Sümerbankın itibarî sermayesi yirmi milyon liradır. Bu sermaye Hükümetin teklifi ve banka Umumî Heyetinin kararile bir misli kadar artırılabilir.

Bankanın ilk sermayesi aşağıda yazılı emval ve mebaniden teşekkül eder:

- A) Devlet sanayi ofisinden ve Sanayi kredi bankasından devralacağı bütün hak ve manfaatler ve ihtiyat akçeleri,
- B) Devlet sanayi ofisinden devir alacağı fabrikaların sabit ve mütedavil sermayeleri ve müterakim amortismanlar,
- C) Devlet sanayi ofisinden devir alacağı iştirak hisseleri,
- D) Türkiye Sanayi kredi bankasından devir alacağı sabit ve mütedavil sermaye,
- E) Devletçe verilecek tahsisat.

BEŞİNCİ MADDE — Sumer bank İcra Vekilleri Heyetinin kararile faizli veya faizsiz, ikramiyeli veya ikramiyesiz, temettü hisselerine iştirakli veya iştiraksiz tahvilât çıkarabileceği gibi on beş seneye kadar vadeli istikrazlar dahi yapabilir. Bunların mecmuu yirmi milyon lirayı geçemez.

Maliye vekili bankanın çıkaracağı tahvillere ve aktedeceği istikrazlara kefalete mezundur.

ALTINCI MADDE — Sümer bank, Ziraat ve Emlâk bankaları gibi millî kredi müesseselerine mahsus haklardan ve imtiyazlardan istifade eder.

YEDİNCİ MADDE — Sümer bank, umum müdürü de dahil olduğu halde bir reis ve dört azadan mürekkep beş kişilik bir idare meclisile idare olunur. Umum müdürün iki muavini bulunur.

Meclisi idare reisile azadan biri ve umum müdür ile muavinleri İktisat vekâletinin ve bir aza Maliye vekâletinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reisiümhurun tasdikile tayin olunurlar. Bir aza da banka umumî heyeti tarafından intihap olunur. Tayin ve intihap olunacak azaların bankacılık, iktisat ve sanayi işlerinde ihtisas sahibi zevat arasından seçilmesi lâzımdır.

Müdürü umumî ile muavinlerinden maada Meclisi idare azasının ve reisinin hizmet müddetleri üç senedir. Müddeti bitenlerin tekrar tayin ve intihapları caizdir. Umum müdür muavinleri meclisi idareye iştirak ederler, fakat rey veremezler.

SEKİZİNCİ MADDE — Bankanın umumî heyeti Büyük Millet Meclisinin Bütçe ve İktisat encümenleriyle Başvekâletten her sene intihap olunacak üç murahhastan teşekkül eder.

DOKUZUNCU MADDE — Banka, biri İktisat diğeri Maliye vekâletlerince ve üçüncüsü umumî heyet tarafından intihap olunacak üç murakipten mürekkep bir heyet marifetile murakabe olunur. Murakiplerin hizmet müddetleri bir senedir. Yeniden intihapları caizdir.

ONUNCU MADDE — Sümer bankın tanzim edilecek senelik blânço ve kâr ve zarar hesapları müteakip senenin ilk üç ayı zarfında meclisi idare ve murakabe heyeti raporlarile birlikte İktisat vekâletine tevdi olunur. İktisat vekâletince de bu raporlar ve blânço ve kâr ve zarar hesabı tevdi tarihinden itibaren bir ay zarfında tetkik edilerek İcra Vekilleri Heyeti kararile umumî heyete verilir. Blânço ve kâr ve zarar hesaplarının katılaşması umumî heyetin tasdikına bağlı olup bu tasdik meclisi idarenin ibrasını da tazammun eder.

ON BİRİNCİ MADDE — Sümer bank devralacağı ve sermayesi tamamen Devlete ait fabrikaları devir tarihinden itibaren bir sene zarfında mütehassıs heyetler marifetile takdir ettirilecek son haldeki hakikî kıymetleriyle mahdud mesuliyetli ve kendisine bağlı şirketler haline koymağa mecburdur. Aynı einsten ima-

lâta bulunan fabrikaların bir şirket idaresinde toplanmaları caizdir. Şirket olarak teşekkülün istilzam edeceği damga ve tapu resimleri ve harçları istifa olunmaz.

Bu şirketlerin hisse senetlerinin yüzde yüzü banka adına yazılı olacaktır. Hükûmetin teklifi üzerine umumî heyetçe verilecek karara göre bu hisse senetlerinin kısmen veya tamamen Türk eşhas ve müesseselerine satılması caizdir. Bankanın devir alacağı iştiraklerde mevzu hisselerini meclisi idare kararı ve İktisat vekâletinin müsaadesi üzerine satabilir. Bankanın yeniden tesis veya iştirak edeceği teşebbüsler bu hükümlere tâbi tutulmaz.

ON İKİNCİ MADDE — Sumer bankın kendi idare ve iştirak ettiği müesseselerden gayrisi için sanayi kredisine tahsis edeceği mebalîğ elinde bulunan krediye tahsisi kabil mebalîğin yarısından az olmamak üzere İktisat vekâletince tesbit olunur.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Sumer bank 12 nci madde mucibince sanayi kredisine tahsis edeceği mebalîğin kullanılmasında aşağıdaki esaslara riayete mecburdur:

A) Sanayi tesis kredisi tevziinde ikinci maddenin (E) fıkrasındaki tertibe göre muhtelif sanayi yekdiğerine tercih olunur;

B) Muhtelif kredilerin tevziinde;

Ham ve mamul maddeler mukabilinde teminathı kredi ile,

Mamul maddelerin satışından ve ham maddelerin alışından doğan ticarî senetlere ait iskonto kredisi,

Ve makina kefalet kredisi.

Muameleleri sanayiın inkişafına hizmet etmek ve banka sermayesini hareketli bulundurmak noktasından diğer kredi muamelelerine tercih edilir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE— Bankanın senelik safi kârından ilk önce yüzde onu ihtiyat akçesine ayrılır ve sermayeye yüzde altı faiz hesap edilir. Geriye kalandan İktisat vekâletinin tensibile en çok yüzde ikiye kadarı idare meclisine ve yüzde üçe kadarı da maaşları nisbetinde ikramiye olarak memurlara verilir.

Bankanın her sene blânçosu mucibince safi kârından faiz ve kâr bakıyesi ayrılabacak mebalîğ, itibarî sermaye haddine balîğ oluncaya kadar ilk sermayeye ilâve olunur.

Bankanın tediye edilmiş sermayesi itibarî sermaye haddine balîğ olduktan sonra sermaye faizi ile kâr bakıyesi Hazineye verilir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Sümer bankın muamelât ve sarfiyatı muhasebei umumiye, müzayede, münakasa ve ihale kanunları hükümlerine ve Divanı muhasebat vize ve murakabesine tâbi değildir.

ON ALTINCI MADDE — Sümerbank İktisat vekâletinin müsaadesile dahilde lüzumu kadar şubeler açabilir.

ON YEDİNCİ MADDE — Sümer bankın iştigal mevzuuna dahil olan sanayi teknikine ait işleri yapabilmesi için lüzumu kadar muhtelif ihtisas erbabından mürekkep bir fen heyeti bulunur. Müdür muavinlerinden biri bu heyetin de reisliğini ifa eder.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Bankanın devralacağı ve yeniden tesis edeceği sanayi müesseselerinin idare ve murakabe şekilleri ve yeni tesis ve iştiraklerde ve sanayi kredileri ve bankacılık işlerinde takip edeceği usuller ve idare meclisinin ve umum müdür ile murakıplerin vazife ve salâhiyetleri ve bankanın dahilî teşkilâtı ile sureti idaresi, bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren en çok bir ay zarfında İkti-

sat vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilecek bir dahilî nizamname ile tesbit olunur.

BİRİNCİ MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşrini takip eden üç ay zarfında İktisat ve Maliye vekâletlerinden intihap olunacak birer murahhasan ve Sumer bankın umum müdüründen mürekkep bir heyet marifetile Devlet sanayi ofisinin ve Sanayi kredi bankasının mevcutlarının ve alacak ve borçlarını Sumer banka devri muameleleri icra olunur.

İKİNCİ MUVAKKAT MADDE — Sumer bankın ilk teşkilâtı kadroları ve idarî masraflar bütçesi İktisat vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tatbik olunur.

ON DOKUZUNCU MADDE — Bu kanun neşri tarihinden bir ay sonra meridir.

YIRMİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7 haziran 1933

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	5 - VI - 1933 ve 1/623								
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	7 - VI - 1933 ve 1/579								
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	<table><thead><tr><th>Cilt</th><th>Sayfa</th></tr></thead><tbody><tr><td>14</td><td>80</td></tr><tr><td>15</td><td>446</td></tr><tr><td>16</td><td>18:22</td></tr></tbody></table>	Cilt	Sayfa	14	80	15	446	16	18:22
Cilt	Sayfa									
14	80									
15	446									
16	18:22									